

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθμ. 166/2015
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ε' Τμήματος
Συνεδρίαση της 30^{ης} Ιουνίου 2015**

Σύνθεση:

- Πρόεδρος** : Μεταξία Ανδροβιτσάνεα, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.
- Μέλη** : Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Βασιλική Πανταζή, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γεώργιος Ανδρέου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Δημήτριος Μακαρονίδης και Αδαμαντία Καπετανάκη, Νομικοί Σύμβουλοι Ν.Σ.Κ.
- Εισηγητής** : Γεωργία Καπόρη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.
- Αριθμός ερωτήματος** : Το έγγραφο Φ.952/2/126998/Σ.209/31-1-2014 του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας (Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης, Δ/νση Οικονομικού, Τμ. Οικ. Μέριμνας και Λογιστικού, Γρ. Νομικών Προσώπων), που υπογράφεται από τον Υφυπουργό Εθνικής Άμυνας, όπως αυτό διευκρινίστηκε με το Φ.952/25/138377/24-11-2014 έγγραφο.
- Περίληψη ερωτήματος** : Εάν ο Ειδικός Λογαριασμός Αλληλοβοήθειας Στρατού (ΕΛΟΑΣ) νομιμοποιείται στην αναδρομική αναζήτηση εισφορών, οι οποίες δεν παρακρατήθηκαν κατά την χορήγηση εφάπαξ βοηθήματος σε Εθελοντές Μακράς Θητείας, στο διάστημα προ της αποδοχής (το

έτος 2013) της με αριθμό 299/2008 Γνωμοδότησης του ΝΣΚ και σε καταφατική περίπτωση, εάν υφίσταται ζήτημα παραγραφής των σχετικών αξιώσεων και εάν απαιτείται για τη διαδικασία της αναδρομικής αναζήτησης νομοθετική ρύθμιση.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Ε' Τμήμα του Ν.Σ.Κ., γνωμοδότησε ως ακολούθως:

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΝΣΚ 299/2008

Από το έγγραφο του ερωτήματος με αριθμό Φ.952/2/126998/Σ.209/31-1-2014 και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν και τα ακόλουθα:

1. Οι διατάξεις του άρθρου 10 του Ν.Δ. 398/1974 προβλέπουν την καταβολή πρόσθετης μηνιαίας κράτησης ποσοστού 2%, για την αναγνώριση χρόνου μετοχικής σχέσης των δικαιούχων των Ειδικών Λογαριασμών Αλληλοβοήθειας, εφόσον για το χρόνο αυτό έχουν ήδη επιβαρυνθεί με την προβλεπόμενη για τους μετόχους κράτηση υπέρ αυτών.

2. Οι Εθελοντές Μακράς Θητείας (εφεξής ΕΜΘ) του ν. 1848/1989 με τις διατάξεις του ν. 1513/1985 υπόκειντο σε κρατήσεις 4% υπέρ των ταμείων των Ενόπλων Δυνάμεων κατά το διάστημα της πενταετίας που υπηρετούσαν ως εθελοντές πενταετούς υποχρέωσης, χωρίς όμως να καθίστανται μέτοχοι των Ταμείων.

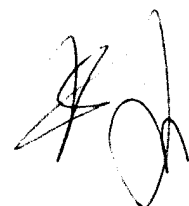
3. Στην παρ.2 του άρθρου 15 του Ν. 2936/2001 «Επαγγελματίες Οπλίτες και άλλες διατάξεις» ορίζονταν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα :

Άρθρο 15 «... 2. Οι εθελοντές και εθελόντριες μακράς θητείας του Ν. 1848/1989 (ΦΕΚ Α 112), που είχαν καταταγεί στις Ένοπλες Δυνάμεις μέχρι την 31.12.1992, καθίστανται από την κατάταξή τους σε αυτές μέτοχοι των Μετοχικών Ταμείων και των Ταμείων Αλληλοβοήθειας των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων. Ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας από την κατάταξή τους μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, αναγνωρίζεται ως χρόνος μετοχικής σχέσης στα παραπάνω ταμεία με καταβολή πρόσθετης κράτησης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία των Ταμείων αυτών, για το χρονικό διάστημα της πενταετίας που υπηρετούσαν ως εθελοντές πενταετούς υπηρεσίας (Ε.Π.Υ.)...»

Από τη διάταξη αυτή προέκυπτε ότι οι ΕΜΘ του ν.1848/1989 ,που έχουν υποστεί τις κρατήσεις του ν. 1513/1985 ως Εθελοντές Πενταετούς Υπηρεσίας, για την αναγνώριση, ως χρόνου μετοχικής σχέσεως, του χρονικού διαστήματος της πενταετίας που υπηρετούσαν ως ΕΠΥ, υπόκειντο και στην κράτηση του 2%.

4. Η παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 2936/2001 αντικαταστάθηκε, από τότε που ίσχυσε, με το άρθρο 7 του ν. 3257/2004. Ειδικότερα στο άρθρο 7 του ν. 3257/2004 (ΦΕΚ Α' 143) ορίστηκε ότι: «1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 15 του Ν. 2936/2001 (ΦΕΚ 166 Α') αντικαθίσταται από τότε που ίσχυσε ως εξής: «2. *Οι εθελοντές και οι εθελόντριες μακράς θητείας του Ν. 1848/1989 (ΦΕΚ 112 Α'), που είχαν καταταγεί στις Ε.Δ. μέχρι την 31-12-1992, καθίστανται από τη μετάταξή τους ως εθελοντές και εθελόντριες μακράς θητείας μέτοχοι των Μετοχικών Ταμείων των Κλάδων των Ε.Δ., χωρίς την καταβολή καμιάς πρόσθετης κράτησης. Ο χρόνος ασφάλισης τους στο Ι.Κ.Α. και στο ΙΚΑ/Τ.Ε.Α.Μ. συνυπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης. Ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας από την κατάταξή τους μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού αναγνωρίζεται ως χρόνος μετοχικής σχέσης στα Ταμείο Αλληλοβοήθειας με καταβολή πρόσθετης κράτησης, σύμφωνα με τη νομοθεσία που ισχύει για τα Ταμεία αυτά, για το χρονικό διάστημα της πενταετίας που υπηρετούσαν ως εθελοντές πενταετούς υπηρεσίας, πλην των περιπτώσεων που για το ανωτέρω χρονικό διάστημα κατέβαλαν την ως άνω κράτηση υπέρ του οικείου Ταμείου τους...».*

5. Σημειώνεται ότι η ερωτώσα Υπηρεσία, προ της υποβολής οποιουδήποτε ερωτήματος στο ΝΣΚ, με το έγγραφο με αριθμό Φ.952/5/127567/618/5-6-2006, είχε γνωστοποιήσει στα Ταμεία Αλληλοβοήθειας (ειδικούς λογαριασμούς) ότι κατά την αναγνώριση της στρατιωτικής θητείας των ΕΜΘ της παρ.2 του άρθρου 15 του Ν 2936/2001,ως μετοχικής σχέσεως, δεν θα πρέπει αυτοί να επιβαρύνονται με παρακράτηση 2 ο/ο, αφού έχουν ήδη επιβαρυνθεί με την παρακράτηση 4^ο/ο του Ν 1513/1985. Επειδή, όμως, στους ειδικούς λογαριασμούς αλληλοβοήθειας Ναυτικού και Αεροπορίας, πραγματοποιήθηκαν κανονικά και σύννομα και οι κρατήσεις του 2%, υποβλήθηκε σχετικό ερώτημα στο ΝΣΚ.

6. Η ερωτώσα υπηρεσία με το έγγραφο με αριθμό Φ.950/2/129250/Σ.1139/8-5-2008 ζήτησε να γνωμοδοτήσει το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους επί του ερωτήματος αν η τελευταία περίοδος του άρθρου 7 του ν. 3257/2004 "Πλην των περιπτώσεων που για το ανωτέρω χρονικό διάστημα κατέβαλαν την ως άνω κράτηση υπέρ του οικείου ταμείου τους", αναφέρεται στην κράτηση 4% του Ν. 1513/1985 ή στην πρόσθετη κράτηση 2% του άρθρου 10 του Ν.Δ. 398/1974».

7. Με την Γνωμοδότηση με αριθμό 299/08 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία έγινε αποδεκτή, με την απόφαση του Υφυπουργού Εθνικής Άμυνας με αριθμό Φ.952/3/129101/5-4-2013, ερμηνεύθηκε η διάταξη του άρθρου 15§2 του ν. 2936/01, όπως αυτή αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με το άρθρο 7 του Ν 3257/2004, και έγινε δεκτό ότι, η αναφερόμενη στο τελευταίο εδάφιο της ερμηνευθείσας διάταξης πρόσθετη κράτηση είναι η προβλεπόμενη στο άρθρο 10§4 του ν. δ/τος 398/74 κράτηση 2% και όχι η αφορώσα στην παγία κράτηση 4% του άρθρου 14 του ιδίου Ν. Δ/τος, που εφαρμόζεται και για τους ΕΜΘ, δυνάμει της διατάξεως του άρθρου 15 παρ. 1 του Ν. 1515/1985. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, οι ΕΜΘ της παρ. 2 του άρθρου 15 του Ν. 2936/2001 επιβαρύνονται με την πρόσθετη κράτηση 2%, έστω κι αν έχουν ήδη επιβαρυνθεί με την κράτηση 4% του ν. 1513/1985, προκειμένου να αναγνωρισθεί ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας ως χρόνος μετοχικής σχέσης στα Ταμεία και ήδη Ειδικούς Λογαριασμούς Αλληλοβοήθειας.

8. Η Γνωμοδότηση αυτή, όμως, παρά το γεγονός ότι εκδόθηκε το 2008, έγινε αποδεκτή μετά από 5 περίπου χρόνια, το έτος 2013 με την απόφαση του Υφυπουργού Εθνικής Άμυνας με αριθμό Φ.952/3/129101/5-4-2013.

9. Μετά την κατά τα άνω αποδοχή της 299/2008 γνωμοδότησης του Ν.Σ.Κ., ανέκυψε προβληματισμός των υπηρεσιών του Γενικού Επιτελείου Στρατού και του Μετοχικού Ταμείου Στρατού εάν ο Ειδικός Λογαριασμός Αλληλοβοήθειας Στρατού (ΕΛΟΑΣ) νομιμοποιείται στην αναδρομική αναζήτηση των πρόσθετων εισφορών, για το προγενέστερο της αποδοχής της Γνωμοδότησης χρονικό διάστημα, από τους Εθελοντές Μακράς Θητείας, με ημερομηνία κατάταξης μέχρι 31-12-1992, στους οποίους έχει καταβληθεί εφάπαξ βοήθημα, χωρίς να έχει προηγηθεί η παρακράτηση της ανωτέρω πρόσθετης κράτησης και, σε καταφατική περίπτωση, εάν υφίσταται

ζήτημα παραγραφής των σχετικών αξιώσεων και εάν απαιτείται για τη διαδικασία της αναδρομικής αναζήτησης νομοθετική ρύθμιση.

10. Ακολουθως, η αρμόδια Υπηρεσία, προέβη στην υποβολή του υπό κρίση ερωτήματος με το έγγραφο με αριθμό Φ.952/2/126998/Σ209/31-1-2014, και μετά τις διευκρινίσεις που ζητήθηκαν με το έγγραφο με αριθμό 5690/15-10-2014 του Γραφείου μας, με το έγγραφό της με αριθμό Φ952/25/138377/24-11-2014 απήντησε ότι το ερώτημα αφορά μόνο στον ΕΛΟΑΣ και για το χρονικό διάστημα από έτος 2004 έως 28-2-2013 και ότι το συνολικό ποσό που έπρεπε να παρακρατηθεί από τα χορηγηθέντα εφάπαξ, κατά το διάστημα από το 2004 έως το 2013 (αφού μετά τον Φεβρουάριο 2013 εφαρμόστηκε η Γνωμοδότηση 299/08 του ΝΣΚ) ανέρχεται στο ποσό του 1.378.000 ευρώ.

11. Ειδικότερα, μας διευκρίνισε ότι: Κατά τα έτη 2001 έως 2003 δεν χορηγήθηκαν εφάπαξ βοηθήματα, ενώ το έτος 2004 χορηγήθηκαν δύο (2) εφάπαξ βοηθήματα, το έτος 2005 τέσσερα (4) το έτος 2006 δέκα επτά (17), το έτος 2007 οκτώ (8), το έτος 2008 δέκα έξι (16), το έτος 2009 πενήντα τέσσερα (54), το έτος 2010 σαράντα επτά (47), το έτος 2011 εκατόν ενενήντα τρία (193), το έτος 2012 εκατόν εξήντα έξι (166) και κατά τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2013 χορηγήθηκαν είκοσι τρία (23) εφάπαξ βοηθήματα (ο μέσος όρος ανά άτομο των κρατήσεων που δεν έγιναν είναι 2600 ευρώ).

II. ΤΕΘΕΝΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

12. Ενόψει των προαναφερθέντων πραγματικών περιστατικών, η Υπηρεσία θέτει τα ακόλουθα ερωτήματα:

1^ο) Εάν ο Ειδικός Λογαριασμός Αλληλοβοήθειας Στρατού νομιμοποιείται να αναζητήσει τις πρόσθετες εισφορές, αναδρομικά από το έτος 2004, από τους Εθελοντές Μακράς Θητείας, οι οποίοι έλαβαν το εφάπαξ βοήθημα, χωρίς να παρακρατηθεί η πρόσθετη κράτηση της παρ. 2 του άρθρου 15 του ν.2936/2001, όπως η διάταξη αυτή αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με το άρθρο 7 του Ν 3257/2004.

2^ο) Εάν τίθεται θέμα παραγραφής και σε ποιο χρονικό διάστημα ο Ειδικός Λογαριασμός Αλληλοβοήθειας Στρατού, νομιμοποιείται να ανατρέξει, για την αναζήτηση των πρόσθετων εισφορών.

3^ο) Εάν απαιτείται για τη διαδικασία της τυχόν αναδρομικής αναζήτησης των πρόσθετων εισφορών, για το χρονικό διάστημα πριν την αποδοχή της με αριθμ. 299/2008 Γνωμοδότησης του ΝΣΚ, η κατοχύρωση με νομοθετική ρύθμιση.

III. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

13. Με δεδομένο ότι το βασικό νομικό θέμα αντιμετωπίσθηκε με τη Γνωμοδότηση ΝΣΚ 299/08, η κρίση του Τμήματος με την παρούσα γνωμοδότηση περιορίζεται στην αναφορά του νομικού πλαισίου που αφορά στο αν ο ΕΛΟΑΣ νομιμοποιείται να αναζητήσει τις πρόσθετες εισφορές, αναδρομικά από το έτος 2004, από τους ΕΜΘ, οι οποίοι έλαβαν το εφάπαξ βοήθημα, χωρίς να παρακρατηθεί η πρόσθετη κράτηση της παρ. 2 του άρθρου 15 του ν.2936/2001, και στο εάν τίθεται θέμα παραγραφής και σε ποιο χρονικό διάστημα ο ΕΛΟΑΣ, νομιμοποιείται να ανατρέξει, για την αναζήτηση των πρόσθετων εισφορών.

14. Στα άρθρα 1,3,8,9,10,14,19 του Ν.Δ. 398/1974 (ΦΕΚ Α' 116), «Περί Ταμείων Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας», ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

Άρθρο 1 «Τα υφιστάμενα Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας αποτελούντα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου έχουν σκοπόν την, συμφώνως προς τας διατάξεις του παρόντος, χορήγησιν εφ' άπαξ χρηματικού βοηθήματος εις τους εξερχόμενους των τάξεων των Ενόπλων Δυνάμεων και Λιμενικού Σώματος μετόχους ή εν περιπτώσει θανάτου τούτων εις τα μέλη της οικογενείας των».

Άρθρο 3 Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου «...β. Την έγκρισιν των χορηγούμενων παροχών εις τους εξερχόμενους μετόχους κατά τας διατάξεις του παρόντος...».

Άρθρο 8 παρ.1«Μέτοχοι των Ταμείων τυγχάνουν υποχρεωτικώς οι εν ενεργεία μόνιμοι Αξιωματικοί, Ανθυπασπισταί και Υπαξιωματικοί των αντιστοίχων κλάδων».

Άρθρο 10. «1.Αναγνωρίζονται ως χρόνος μετοχικής σχέσεως των εν άρθρω 8 μετόχων, εις το οικείον Ταμείον Αλληλοβοήθειας, αι κάτωθι υπηρεσίαι εις οιονδήποτε Κλάδον των Ενόπλων Δυνάμεων ...2...3.Η αναγνώρισις του εν παραγράφω 1 του παρόντος άρθρου χρόνου μετοχικής σχέσεως, γίνεται δι' αποφάσεως του οικείου Διοικητικού Συμβουλίου, βάσει των κατά περιπτώσιν απαιτουμένων δικαιολογητικών και δια καταβολής προσθέτου μηνιαίας κρατήσεως, εκ ποσοστού τέσσαρα επί τοις εκατόν (4%), υπολογιζόμενης επί των κατά τον χρόνον της καταβολής της προσθέτου κρατήσεως λαμβανομένων αποδοχών, επί τόσον χρονικόν διάστημα, όσον ο αναγνωριζόμενος χρόνος υπηρεσίας. Το υπόλοιπον των τυχόν μη καταβληθεισών κρατήσεων μέχρι της εξόδου του Στρατιωτικού, εκπίπτεται εκ του καταβληθησομένου εφ' άπαξ βοηθήματος 4.Εις ας περιπτώσεις, δια τον αναγνωριζόμενον χρόνον, είχαν ο μέτοχος επιβαρυνθή δια κρατήσεων υπέρ οιονδήποτε εκ των τριών Ταμείων Αλληλοβοήθειας των Ενόπλων Δυνάμεων, το ποσοστόν της ανωτέρω προσθέτου μηνιαίας κρατήσεως μειούται εις το ήμισυ (2%)».

Άρθρο 14 (όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 33 παρ.1 του ν.2109/1992 (Α' 205), «Επί του εκάστοτε βασικού μισθού, της προσαυξήσεως ευδόκιμου παραμονής, του επιδόματος πολυετούς υπηρεσίας και του επιδόματος εξομαλύνσεως διαφορών μισθολογίου, εφόσον το τελευταίο τούτο επίδομα υπολογίζεται στο χορηγούμενο εφάπαξ βοήθημα των μετόχων των Ταμείων Αλληλοβοήθειας, ενεργείται πάγια κράτηση μέχρι 4%, η οποία ορίζεται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών, κατόπιν εισηγήσεων των Διοικητικών Συμβουλίων των Ταμείων Αλληλοβοήθειας».

Άρθρο 19 « 1.Πάσα απαίτησις κατά των Ταμείων Αλληλοβοηθείας και παν χρέος των Ταμείων προς δικαιούχους, παραγράφονται υπέρ των ιδίων Ταμείων, περιερχόμενα εις το αποθεματικόν Κεφάλαιον τούτων, εάν εντός πέντε ετών αφ' ης εγεννήθη το δικαίωμα δεν υπεβλήθη αίτησις πληρωμής, ή δεν ανεγνωρίσθη δι' έλλειψιν των νομίμων δικαιολογητικών εγγράφων, ανεγνωρίσθη μεν αλλά δεν ησκήθη ή διεκόπη η άσκησις επί πεντατετίαν...».

15. Στο άρθρο 28 του Ν.3648/2008 «Ρύθμιση θεμάτων αναπήρων πολέμου, προσωπικού του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και άλλες διατάξεις» ορίζονται, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

Άρθρο 28 «*Μετατροπή των Ταμείων σε Ειδικούς Λογαριασμούς 1. Τα Ταμεία Αλληλοβοηθείας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας του ν.δ. 398/1974, καλούμενα εφεξής "Ταμεία", καταργούνται ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και μετατρέπονται σε Ειδικούς Λογαριασμούς των αντίστοιχων Μετοχικών Ταμείων Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, με ίδιο προϋπολογισμό, απολογισμό και ισολογισμό, καλούνται δε εφεξής "Ειδικοί Λογαριασμοί Αλληλοβοηθείας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας...3...».*

16. Στο άρθρο 1 και στο κεφάλαιο Ι του Π.Δ.της 10 Μαΐου/20 Ιουλ.1926 (ΦΕΚ Α` 241) Περί κώδικος των Νόμων και Ν.Δ/των "περί Μετοχικού Ταμείου του κατά γην Στρατού", το οποίο κυρώθηκε με το Ν.Δ. της 24/25 Οκτ.1927 (ΦΕΚ Α` 230), ορίζονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

Άρθρο 1 «*Το κατά τας μέχρι τούδε διατάξεις υφιστάμενον και λειτουργούν Μετοχικόν Ταμείον του κατά Γην Στρατού, εδρεύον εν Αθήναις αποκαλούμενον του λοιπού Μετοχικόν Ταμείον Στρατού (Μ.Τ.Σ.) αποτελεί ίδιον νομικόν πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου, τελούν υπό την άμεσον εποπτείαν και έλεγχον του Υπουργείου των Στρατιωτικών...».*

Κεφάλαιο Ι

«Αι απαιτήσεις του Μ.Τ.Σ. κατά τρίτων οφειλετών αυτού είναι προνομιακαί και εξοφλούνται κατά προτίμησιν, συμφώνως προς τας περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων ισχυούσας διατάξεις...»

17. Στο άρθρο 15 παρ. 1 του ν.. 1513/1985 (ΦΕΚ Α' 12) ορίζεται: «*1. Οι αποδοχές και κάθε είδους παροχές των οπλιτών με πενταετή υποχρέωση υπόκεινται στις ίδιες κρατήσεις, που προβλέπονται για τους μόνιμους υπαξιωματικούς.»*

18. Στα άρθρα 5 και 56 του ν.δ. 496/1974 «*Περί Λογιστικού των Νομικών Προσώπων του Δημοσίου Δικαίου»* (Α' 204), του οποίου η ισχύς άρχισε, σύμφωνα με

το άρθρο μόνο του ν 250/1976, από 1^{ης} Ιανουαρίου 1977, με εξαίρεση ορισμένες διατάξεις του, ορίζονται τα ακόλουθα:

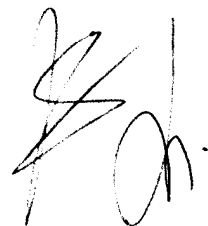
Άρθρο 5 «1. 2. Εφόσον δεν ορίζεται άλλως υπό των κειμένων περί του ν.π.δ.δ. διατάξεων, η βεβαίωσις των εσόδων τούτου λογίζεται πραγματοποιηθείσα από και δια της χρεώσεως του οφειλέτου εις το οικείον βιβλίον 3., 4. Τα έσοδα εισπράττονται κατά την διαδικασίαν εισπράξεως των δημοσίων εσόδων».

Άρθρο 56 [όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του αρχικά με το άρθρο 15 του ν.369/1976 και εν συνεχεία με το άρθρο 2 του ν.956/1979] «1. 2. Δια π. δ/των εκδιδόμενων μέχρι της 31ης Δεκεμβρίου 1979, προτάσει του αρμοδίου κατά περίπτωσιν Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, δύναται να εξαιρώνται εκ των διατάξεων του παρόντος, εν όλω ή εν μέρει και έτερα ΝΠΔΔ, εφόσον ειδικοί λόγοι επιβάλλουν τούτο και υπό την προϋπόθεσιν, ότι αι οικείαι προτάσεις αυτών περι εξαίρεσεως, θα υποβληθούν εις το Γενικόν Λογιστήριον του Κράτους μέχρι της 30ης Απρ. 1977».

19. Κατ' εξουσιοδότηση της τελευταίας διάταξης του άρθρου 56 παρ. 2 του ν.δ. 496/74 εκδόθηκε το π.δ. 1079/1977 (Α' 354), το οποίο στο άρθρο 1 ορίζει ότι: «εξαιρούμεν εκ της εφαρμογής των διατάξεων του ν.δ. 496/1974, ως ετροποποιήθη και συνεπληρώθη δια του Νομ. 369/1974 και του ν.578/77, τα κατωτέρω υπό την εποπτείαν του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, ως ακολούθως:α) Μετοχικά Ταμεία – Ταμεία Αλληλοβοήθειας – Ένωσις Αποστράτων Αξιωματικών (Στρατού – Ναυτικού – Αεροπορίας) εκ της εφαρμογής των διατάξεων του αρθρ. 6, αρθρ. 13 παρ. 5,6 (β,γ,δ,ε), 7, 9, άρθρ. 20, άρθρ. 24, άρθρ. 32 παρ. 3, άρθρο 38».

20. Στο άρθρο 106 του ν. 2362/1995 «Δημόσιο Λογιστικό – Έλεγχος δαπανών.....» (Α' 247) ορίζονταν « 1....., 2....., 3....., 4. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, μπορεί να ανατεθεί στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες η είσπραξη των εσόδων των ειδικών δημοσίων υπηρεσιών, καθώς και η είσπραξη εσόδων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και ιδιωτικού δικαίου και τρίτων».

21. Κατ' εξουσιοδότηση της εν λόγω διάταξης εκδόθηκε η με αριθμ. 1016784/1299/0016/26-2-1997(ΦΕΚ Β 120) απόφαση του Υφυπουργού

Οικονομικών, με τίτλο «*Είσπραξη εσόδων από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες*», το άρθρο μόνο της οποίας ορίζει ότι: «*1. Αναθέτουμε στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες την είσπραξη εσόδων ...που περιέχονται στον κατωτέρω πίνακα:..... 42. Μετοχικό Ταμείο Στρατού*».

22. Στο άρθρο 91του ν.δ.356/1974 (ΚΕΔΕ) ορίζεται:

«1. Σε όσες περιπτώσεις ανατίθεται στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες η είσπραξη των εσόδων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, άλλων νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή φυσικών προσώπων εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νομοθετικού διατάγματος....»

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

23. Από τη συνδυασμένη ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων, με συνεκτίμηση και των νομολογιακών παραδοχών και την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη μας, στις ως άνω διατάξεις και παραδοχές, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

α) Οι ΕΜΘ του ν. 1848/1989, μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 2936/2001, δεν αποκτούσαν την ιδιότητα του μετόχου του οικείου Ταμείου Αλληλοβοήθειας, ως μη υπαγόμενοι στις σχετικές, περιοριστικές, ρυθμίσεις του Ν.Δ. 398/74 (άρθρο 8). Κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 15 παρ. 1 του ν.1513/85 οι αποδοχές και κάθε είδους παροχές των παραπάνω εθελοντών οπλιτών, υπόκεινται στις κρατήσεις που προβλέπονται για τους μόνιμους υπαξιωματικούς και ειδικότερα στην πάγια κράτηση 4% του βασικού τους μισθού κλπ επιδομάτων (άρθρο 14 Ν.Δ. 398/1974).

β) Με το άρθρο 15 παρ. 2 του ν. 2936/2001, όπως ίσχυσε αρχικώς, οι Ε.Μ.Θ, που είχαν καταταγεί μέχρι 31-12-1992, κατέστησαν από την κατάταξή τους, μέτοχοι τόσο των Μετοχικών Ταμείων όσο και των Ταμείων Αλληλοβοήθειας. Ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας από την κατάταξή τους μέχρι την δημοσίευση του νόμου αυτού, αναγνωρίζεται ως χρόνος μετοχικής σχέσης στα παραπάνω Ταμεία με καταβολή πρόσθετης κράτησης ποσοστού 2% σύμφωνα με την νομοθεσία των Ταμείων αυτών (άρθρο 10 παρ. 4 Ν.Δ. 398/1984). Με την κατά τα ως άνω δύναμι της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν.3257/2004 επελθούσα τροποποίηση, η οποία

μάλιστα ρητώς ορίστηκε ότι ανατρέχει αναδρομικά στον χρόνο έναρξης ισχύος του ν.2936/2001(25.7.2001) προβλέφθηκε η μη καταβολή της ως άνω πρόσθετης κράτησης στις περιπτώσεις που οι ως άνω Ε.Μ.Θ. για το ανωτέρω χρονικό διάστημα κατέβαλαν την ως άνω κράτηση υπέρ του οικείου Ταμείου τους.

γ) Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 3 και 10 του Ν. 398/1974 προκύπτει ότι η αναγνώριση χρόνου υπηρεσίας ως χρόνου μετοχικής σχέσεως γίνεται με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΕΛΟΑΣ, ενώ με όμοια απόφαση, εγκρίνονται τα χορηγούμενα εφάπαξ βοηθήματα στους εξερχόμενους του στρατεύματος μετόχους. Περαιτέρω, στην παρ.3 του άρθρου 10 του ν.398/1974 προβλέπεται η έκπτωση εκ του καταβληθησόμενου εφάπαξ βοηθήματος των τυχόν μη καταβληθεισών μέχρι της εξόδου του στρατιωτικού κρατήσεων.

δ) Στην προκειμένη περίπτωση ο ΕΛΟΑΣ ,κατά την χρονική περίοδο από το 2004 μέχρι 13-2-2013, εξέδωσε πράξεις χορήγησης εφάπαξ στους ΕΜΘ, με προηγούμενη αναγνώριση της στρατιωτικής τους θητείας, χωρίς να παρακρατήσει την πρόσθετη κράτηση κατά τα ανωτέρω, και στα χορηγούμενα εφάπαξ βοηθήματα στους εξερχόμενους του στρατεύματος μετόχους δεν επέβαλε την κράτηση του 2%. Άρα υφίσταται αξίωση προς αναζήτηση των αντίστοιχων ποσών, επιστηριζόμενη στις περι αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις, ως αχρεωστήτως καταβληθέντων (άρθρο 904 Α.Κ.).

ε) Περαιτέρω, στο Ν.Δ.398/1974 ρυθμίζονται μόνο τα θέματα της παραγραφής όλων των κατά των Ταμείων Αλληλοβοήθειας απαιτήσεων ή δικαιωμάτων (άρθρο 19), όχι δε και τα της παραγραφής των αξιώσεων του Ταμείου για οφειλόμενα σε αυτό χρέη είτε από τους μετόχους του, είτε από τρίτα πρόσωπα. Συνακόλουθα, τίθεται το ζήτημα ποιες είναι οι εφαρμοστέες στην περίπτωση αυτή διατάξεις.

στ) Στη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 56 του ν.δ. 496/74 προβλέφθηκε ότι, δια προεδρικών διαταγμάτων είναι δυνατή η εξαίρεση από τις διατάξεις του, εν όλω ή εν μέρει, και άλλων (πλην των αναφερομένων στην παράγραφο 1) ν.π.δ.δ. Κατ' εφαρμογή της παρεχομένης από την ως άνω διάταξη εξουσιοδότησης, εκδόθηκε το π.δ. 1079/1977 (Α'354), στο άρθρο 1 του οποίου ορίζεται ότι τα Μετοχικά Ταμεία, μεταξύ των οποίων και το ΜΤΣ , εξαιρούνται της εφαρμογής ορισμένων

διατάξεων του ν.δ. 496/1974, στις οποίες, όμως, δεν συμπεριλαμβάνονται οι διατάξεις του άρθρου 5 αυτού. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι, όσον αφορά το Μ.Τ.Σ., η εξαίρεση δεν είναι καθολική και, επομένως, δεν καταλαμβάνει και τις σχετικές με την βεβαίωση των εσόδων των ν.π.δ.δ. διατάξεις του άρθρου 5 του ν.δ. 496/1974, στην παράγραφο 2 του οποίου προβλέπεται ότι, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στις κείμενες διατάξεις που διέπουν τη δράση και λειτουργία του ν.π.δ.δ., η βεβαίωση των εσόδων τούτου λογίζεται ότι πραγματοποιείται από και δια της χρεώσεως του οφειλέτη στο οικείο βιβλίο και στην παράγραφο 4 ότι τα έσοδα εισπράττονται κατά τη διαδικασία εισπράξεως δημοσίων εσόδων. Συναφώς δε προς τα ανωτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 1 του π.δ. της 10 Μαΐου/20 Ιουλίου 1926 ορίζεται ότι οι απαιτήσεις του ΜΤΝ κατά τρίτων οφειλετών του είναι προνομιακές και εξοφλούνται σύμφωνα με τις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων ισχύουσες διατάξεις.

ζ) Εξ άλλου, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 91 του ν.δ. 356/1974 (Κ.Ε.Δ.Ε.), στις περιπτώσεις, όπως εν προκειμένω (βλ. άρθρο 106 ν. 2362/1995 και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες Υπουργικές Αποφάσεις), που ανατίθεται από το νόμο η είσπραξη των εσόδων άλλων νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, εφαρμόζονται για την είσπραξη τους οι διατάξεις του άνω ν.δ. 356/1974. Στην περίπτωση αυτή προηγείται της είσπραξης η υπό ευρεία έννοια βεβαίωση του χρέους, με την οποία χωρεί ο προσδιορισμός κατ' είδος και καθ' ύψος του οφειλομένου ποσού και ολοκληρώνεται με την αποστολή από το αρμόδιο όργανο του οικείου χρηματικού καταλόγου στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., που αποτελεί και την τελευταία πράξη της διαδικασίας της υπό ευρεία έννοια βεβαίωσης του χρέους και ακολουθεί η ταμειακή βεβαίωση του χρέους (βεβαίωση υπό στενή έννοια) και η είσπραξη αυτού.

η) Ως προς την παραγραφή του προς βεβαίωση δικαιώματος του ΕΛΟΑΣ των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών – (βεβαίωση υπό ευρεία έννοια), στην οποία και ο Λογαριασμός αυτός υπόκειται, ελλείπει γενικής ή ειδικής διάταξης στα νομοθετήματα που διέπουν το ΜΤΣ-ΕΛΟΑΣ και στο ν.δ. 496/1974, εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα (άρθρα 249, 251) – ΣτΕ 1601/2007, 1561/2003, ΑΠ 1002/2010, 1100/2006, ΕΣ (πράξη) 112/1993 κ.ά.), δηλαδή ο ΕΛΟΑΣ

δύναται να προβεί στην υπό ευρεία έννοια βεβαίωση εντός χρονικού διαστήματος είκοσι (20) ετών από της ημερομηνίας της αχρεώστητης καταβολής. Η αξίωση γεννάται και είναι δικαστικώς επιδιώξιμη από την ημερομηνία κατά την οποία καταβλήθηκε το ποσό αχρεωστήτως και υπόκειται σε εικοσαετή παραγραφή, που έχει αφετηρία την ίδια ημερομηνία (άρθρα 249, 251 ΑΚ, σχετ. η Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ με αρ.388/2014.)

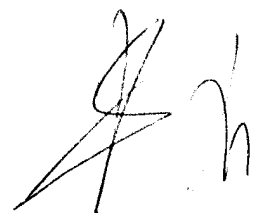
Θ) Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ενόψει των προεκτεθέντων, το ποσό, το οποίο καταβλήθηκε αχρεωστήτως, εισπράττεται κατά τη διαδικασία εισπράξεως των δημοσίων εσόδων. Της εισπράξεως προηγείται, η εντός της κατά τα ανωτέρω εικοσαετούς προθεσμίας (παραγραφής) ενέργεια της «εν ευρεία έννοια» βεβαίωσης του χρέους, που γίνεται: (α) με την έκδοση από το αρμόδιο όργανο του ΕΛΟΑΣ σχετικής πράξεως, με την οποία προσδιορίζεται κατ' είδος και καθ' ύψος το οφειλόμενο ποσό, (β) με την καταχώριση της οφειλής στο οικείο βιβλίο του Ταμείου, κατ' άρθρο 5 παρ. 2 του ν.δ. 496/1974 και (γ) με την εν συνεχεία κατάρτιση και αποστολή του οικείου χρηματικού καταλόγου στην αρμόδια Δ.Ο.Υ, προκειμένου να προβεί στην ταμειακή βεβαίωση (βεβαίωση υπό στενή έννοια).

V. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Με βάση τα προεκτεθέντα, κατά την ομόφωνη γνώμη του Ε' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., στα ερωτήματα που έθεσε η αρμόδια Υπηρεσία, αρμόζουν οι εξής απαντήσεις:

24. ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ 1^ο ΕΡΩΤΗΜΑ: Ο Ειδικός Λογαριασμός Αλληλοβοήθειας Στρατού νομιμοποιείται να αναζητήσει τις πρόσθετες εισφορές της παρ.2 του άρθρου 15 του Ν 2936/2001, όπως η διάταξη αυτή αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με τη διάταξη του άρθρου 7 του Ν 3257/2004 και οι οποίες δεν παρακρατήθηκαν κατά την χορήγηση των εφάπαξ βοηθημάτων στους Εθελοντές Μακράς Θητείας, κατά το διάστημα από 1-1- 2004 έως 28-2-2013.

25. ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ 2^ο ΕΡΩΤΗΜΑ: Η παραγραφή του δικαιώματος του ΕΛΟΑΣ προς βεβαίωση των ποσών της πρόσθετης κράτησης – βεβαίωση υπό ευρεία έννοια – είναι εικοσαετής, κατά τα άρθρα 249 και 251 του Α.Κ., και έχει ήδη αρχίσει από την ημερομηνία κατά την οποία έλαβε χώρα η αχρεώστητη καταβολή.

26. ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ 3^ο ΕΡΩΤΗΜΑ: Ενόψει των ανωτέρω δεν απαιτείται νομοθετική ρύθμιση για την ως άνω αναδρομική αναζήτηση των μη παρακρατηθεισών εισφορών.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 17-7-2015
Η Πρόεδρος του Τμήματος

Μεταξία Ανδροβιτσανέα
Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Γεωργία Καπόρη
Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.